

Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

(Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği)

Preschool Department Students' Attitudes About Profession Of Theaching (The Case Of Agri Ibrahim Cecen University)

Emine KIZILTAŞ¹
Medera HALMATOV²
Hakan SARIÇAM³

Özet

Bu araştırmada, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı'nı tercih eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları incelenmeye çalışılmıştır. Tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmada Börü (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği” Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı'nda öğrenim gören 170 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgularda, öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercihleri ölçeğin alt boyutları olan bilinç, güvence, ideal, etkilenme ve toplam faktörleri doğrultusunda belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, yaş, öğretim durumu ve aile gelir düzeyi değişkenlerine göre incelenmiş, öğretim durumu dışında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). Öğrencilerin okul öncesi öğretmenliğini okumakla ilgili sorulara açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar doğrultusunda yapılan içerik analizi sonucunda, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelime: Okul öncesi öğretmenliği, öğretmenlik mesleği, öğretmen adayı

Abstract

The aim of this study is to search the effective factors in selecting this department as an occupation of preschool teaching students. “The attitude scale of school teaching” which was developed by Börü (2006) was applied to 170 students of preschool teaching department who study at Ağrı İbrahim Çeçen University by using scanning method. In the findings that were obtained in the study, their selection of school teaching was tried to be defined in terms of consciousness, assurance, ideal, interaction and total factors that are the sub-dimensions of the study. Statistically, significant differences were detected between the groups according to the their sex, age, education level and family income when the effective factors in selecting school teaching of preschool teaching students were compared ($p<0,05$). In the open ended question about progression of the students to the school teaching, it is seen that the females have more positive views towards taking education in the department preschool teaching in comparison with the males.

Key words: Preschool teacher, school teaching, teacher candidate.

---

¹ Öğrt.Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Çocuk Gelişimi Programı, Ağrı, emine_kiziltas@hotmail.com

² Yard.Doç.Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğrt. ABD, Ağrı, mhalmatov@agri.edu.tr

³ Araş.Gör., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Kilis, hakansaricam@gmail.com

Giriş

Ülkelerin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültürel değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenler etkin bir rol almaktadır. Eğitim sürecinde amaçların en üst düzeyde gerçekleştirilmesi, eğitimin etkili olabilmesi öğretmenlere bağlıdır. Dolayısıyla öğretmenin eğitim sisteminde ve bu sistemin işleyişinde büyük bir yeri ve önemi vardır.

Çelikten, Şanal ve Yeni (2005)'ye göre eğitim sistemlerinin temel amacı; ülkelerin nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılamak ve yurttaşlarına vatandaşlık eğitimi vermektir. Bu ve benzeri hedefleri gerçekleştirebilmek için her eğitim sistemi; yetiştireceği insan modelini sahip olduğu eğitim felsefesi ve insan gücü politikası ışığında belirleyerek eğitim etkinliklerini bu amaca göre düzenlemektedir. Toplumsal düzenler, en karmaşık durumlarda dahi öğretmeni kendilerine rehber edinmişlerdir. Bu yüzden öğretmenler mevcut sistemlerin en aktif ve vazgeçilmez ögesi olarak varlıklarını devam ettirmişlerdir.

Eğitim ve öğretimde kullanılan yöntem ve teknikler, araç ve gereçler ne kadar iyi organize edilirse edilsin amaçlar ne kadar iyi saptanırsa saptansın, eğer öğretmen yetersizse, eğitimden beklenen sonucun alınması mümkün değildir (Gündüz, 2003; Sünbül, 2005). Sağlıklı ve nitelikli insanların yetişmesinde hayatının ilk yıllarında çocuğa eğitim veren okul öncesi öğretmenlerinin önemi göz ardı edilemez. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleklerini severek yapmaları, çocuklar üzerinde olumlu etki bırakacağı gibi etkili eğitim ortamlarının oluşturulması açısından da önemlidir (Dönmez, 1992; Oktay, 2004).

Bireyin meslek seçiminde, mesleğe yönelmesinde çok yönlü bir süreçten bahsetmek mümkündür (Kuzgun, 1987). Bireyler meslekleri yolu ile bir anlamda kendilerini gerçekleştirmektedirler. Kişinin seçtiği mesleğinin, kendi ilgi ve yeteneklerine uygun olması, onun kişilik gelişimini destekleyeceği gibi toplumsal uyumunun da sağlıklı gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Öğretmenlik sevgi işi ve gönül verme mesleği olduğundan meslek seçiminde bireylerin sevdikleri ve istedikleri mesleği seçmeleri önemlidir. Dolayısıyla öğretmenlik mesleğini sevmeyen bir insanın bu alanda eğitim görmesi geri dönüşümü olmayan bazı problemlerin yaşanmasına sebep olduğunu, bu alanda çalışan uzmanlar sıklıkla belirtmektedirler (Üstün, Erkan

& Akman 2004; Okçabol, 2005). Öğretmenin mesleğine karşı olumlu bir tutum sergilemesi, mesleğini severek yapması, çocuğun eğitiminde önemlidir. Okul öncesi öğretmeni çocuğun ilk öğretmeni olmasının yanında çocuğun gelecek yaşamını etkileyen insanlar arasında ilk sıralarda yer alması çocuğun eğitimindeki önemini daha da arttırmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleğe karşı tutumları öğretmenlik mesleğini severek yapmaları açısından önemlidir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenliği okuyan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının bilinmesi yaşanan veya yaşanılacak olan bazı problemleri engelleyebilir. Bu bölümü okumak isteyen adayların gelecek kaygısı olmadan severek ve isteyerek bu mesleği tercih etmeleri okul öncesi eğitimin niteliğini artırması açısından da önemlidir. Bu düşüncelerden hareketle Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği'nde okuyan üniversite öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarını saptamak; oluşturulacak yeni politika, program ve çalışmalara katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir. Bununla birlikte MEB'in yürürlüğe koyduğu 4+4+4 eğitim sisteminde okul öncesi öğretmenliği ile ilgili yeni gelişmelerin olması, okul öncesi öğretmenliği okuyan üniversite öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve inançlarında ne gibi değişiklikler oluşturduğu kamaoyu tarafından bir merak konusu olması sebebiyle bu çalışmanın yapılmasını ihtiyaç haline getirmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programı 'nde okuyan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını farklı değişkenlere göre incelemektedir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları öğretim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ailenin gelirine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğrencilerin Okul Öncesi Öğretmenliğini okuma ile ilgili görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada betimsel tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Tarama yönteminin temel amacı, bireylerin herhangi bir konu üzerinde duygu, düşünce ve görüşlerini elde etmektir. Veriler, özelliği betimlenecek topluluğun her bir bireyinden değil, bu topluluğu temsil eden bir parçasından, yani çalışma grubundan toplanır (Ekiz, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı'nda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubunun Ağrı ilinden seçilmesi çalışma için farklı bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü üniversitenin yeni kurulmuş olması, okul öncesi öğretmenliği lisans programının Ağrı'da yeni açılmış olması, bölgenin iklim koşulları ve çevre şartları düşünüldüğünde burada yapılacak çalışmanın daha objektif sonuçlar vereceği düşünülmektedir. Araştırmaya 170 öğrenci katılmış fakat 10 öğrencinin ölçekteki bazı maddeleri boş bırakmış olması nedeniyle değerlendirmeye alınmamıştır. Ölçekteki maddelere tam olarak cevap veren öğrenci sayısı 160'dır. Çalışma grubuna ilişkin genel bilgi Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1
Çalışma grubu

Genel Değişken	Alt Değişken	f	%
Cinsiyet	Kız	99	61,9
	Erkek	61	38,1
Yaş	Toplam	160	
	17-22	143	89,4
	23-28	17	10,6
	Toplam	160	
Tercih Sırası	1-5	36	22,5
	6-30	124	77,5
	Toplam	160	
Aile Gelir	600-1199	118	73,8
	1200 ve daha fazla	42	26,2
	Toplam	160	

Araştırmanın çalışma grubunu okul öncesi öğretmenliğinde okuyan 160 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin % 61,9 'u (N=99) kız % 38,1'i (N=61) erkektir. Öğrencilerin % 89,4'ü (N=143) 17-22 , % 10,6'sı (N=17) 23-28 yaş aralığındadır. Okul öncesi öğretmenliği

tercih sıralamasına bakıldığında öğrencilerin %22,5'i (N=36) 1-5, %77,5'i (N=124) 6-30 arası tercihte bulunmuşlardır. Öğrencilerin aile gelirleri incelendiğinde ise % 73,8'i (N=118) 600-1199 tl arası gelire sahipken, %26,2'sinin (N=42) 1200 tl ve daha fazla bir gelire sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin çoğunluğu okul öncesi öğretmenliğini ilk tercihleri arasında yazmadıkları görülmektedir. Yine öğrencilerin ailelerinin büyük bir kısmının sosyo-ekonomik durumlarının düşük olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Börü (2006) tarafından geliştirilmiş olan “öğretmenlik mesleği tutum ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin cevap anahtarında beş seçenek bulunmaktadır. Bu seçenekler “tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, hiç katılmıyorum” ifadelerinden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı 2. sınıfta okuyan 80 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Ölçek 22 olumlu 9 olumsuz madde ve dört alt boyuttan (bilinç, güvence, ideal, etkilenme) oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha değeri) .86 olarak hesaplanmış, bu çalışma için güvenilirlik katsayısı .87 olarak saptanmıştır. Ayrıca ölçek uygulanmadan önce eğitim bilimleri alanında uzman iki akademisyene gösterilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

İşlem

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 15.0 istatistik paket programına girilmiş ve analizler yapılmıştır. Açık uçlu soruların analizinde içerik ve frekans analiz tekniklerinden yararlanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Kapalı uçlu sorular aracılığıyla elde edilen verilerin analizinde ise frekans, yüzde, ortalama, standart sapma ve t testi gibi betimleyici istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Okul öncesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlere Göre Okul öncesi Öğretmenliğine Karşı Tutumları ile İlgili Bulgular

	Cinsiyet	N	X	S.s.	t	p
Bilinç	Kız	99	55,65	12,43	-4,181	,000
	Erkek	61	46,74	13,48		
Güvence	Kız	99	11,16	3,13	287	,775
	Erkek	61	11,30	2,67		
İdeal	Kız	99	14,73	3,53	-2,131	,035
	Erkek	61	13,64	2,87		
Etkilenme	Kız	99	16,65	3,42	-1,612	,110
	Erkek	61	15,70	3,69		
Toplam	Kız	99	108,90	17,80	-4,087	000
	Erkek	61	96,70	18,65		

Kız ve erkek öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmenliğine karşı tutumları arasındaki farklara ait t değerlerinden “*Bilinç*”, “*İdeal*” alt boyutu ve “*Öğretmenlik Mesleği Tutum Toplam*” puanına ilişkin t değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer alt boyutlara ilişkin t değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgular kız ve erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği “*Bilinç*”, “*İdeal*” alt boyutu ve “*Öğretmenlik Mesleği Tutum Toplam*” puanı açısından aralarında anlamlı bir fark olduğunu, diğer alt boyutlar açısından farkların anlamsız olduğunu göstermektedir.

Tablo incelenmeye devam edildiğinde kızların “*Bilinç*” alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama değeri 55,65 olup erkeklerin aritmetik ortalama değeri olan 46,74’den büyük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kızların “*İdeal*” alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama değeri 14,73 olup erkeklerin aritmetik ortalama değeri olan 13,64’ten büyük olduğu görülmektedir. Tablonun incelenmesi sürdürüldüğünde kızların “*Öğretmenlik Mesleği Tutum Toplam*” puanına ilişkin aritmetik ortalama değeri 108,90 olup erkeklerin aritmetik ortalama değeri 96,70’den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak kızların “*Bilinç*”, “*İdeal*” ve “*Öğretmenlik Mesleği Tutum Toplam*” puanının erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 3’ de verilmiştir.

Tablo 3

Okul öncesi Öğretmenliğini Tercih Eden Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları Yaşa Göre Farklılaşmakta mıdır?

	Yaş	N	X	S.s.	t	P
Bilinç	17-22	143	51,87	13,53	-1,040	,300
	23-28	17	55,47	13,35		
Güvence	17-22	143	11,40	2,87	2,341	,020
	23-28	17	9,65	3,32		
İdeal	17-22	143	14,15	3,29	-1,841	,067
	23-28	17	15,71	3,41		
Etkilenme	17-22	143	16,31	3,71	,209	,835
	23-28	17	16,12	1,54		
Toplam	17-22	143	103,87	19,30	-737	462
	23-28	17	107,47	16,62		

Tabloya göre okul öncesi öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin yaş gruplarına göre öğretmenlik mesleğine karşı tutumları arasındaki farklara ait t değerlerinden “Güvence” alt boyutuna ait t değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer alt boyutlara ilişkin t değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. “Güvence” alt boyutuna ait aritmetik ortalama değerleri 17-22 yaş arası 11,40 iken 23-28 yaş arası 9,65 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak 17-22 yaş arası öğrencilerin “güvence” alt boyutu 23-28 yaşa göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının öğretim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 4’ de verilmiştir.

Tablo 4

Okul öncesi Öğretmenliğini Tercih Eden Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları Öğretim Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

	Öğretim şekli	N	X	S.s.	t	p
Bilinç	1. öğretim	81	50,60	14,49	-1,566	,119
	2. öğretim	79	53,94	12,30		
Güvence	1. öğretim	81	11,02	3,01	-812	,418
	2. öğretim	79	11,41	2,91		
İdeal	1. öğretim	81	13,96	3,39	-1,350	,179
	2. öğretim	79	14,67	3,24		
Etkilenme	1. öğretim	81	15,85	3,57	-1,583	,115
	2. öğretim	79	16,73	3,48		
Toplam	1. öğretim	81	101,35	19,74	-1,973	,051
	2. öğretim	79	107,23	17,89		

Tablo incelendiğinde birinci ve ikinci öğretimde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları arasındaki farklara ait t değerleri $p>0,05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgular birinci ve ikinci öğretimde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları arasındaki farkların anlamsız olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak birinci ve ikinci öğretimde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının benzer olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının ailenin gelir durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 5’ de verilmiştir.

Tablo 5

Okul Öncesi Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Ailenin Gelirine Göre Farklılaşmakta mıdır?

	Aile gelir	N	X	S.s.	t	P
Bilinç	600-1199	118	51,97	12,84	-431	,667
	1200 ve daha fazla	42	53,02	15,39		
Güvence	600-1199	118	11,42	2,90	1,459	,147
	1200 ve daha fazla	42	10,64	3,07		
İdeal	600-1199	118	14,03	3,49	-1,844	,067
	1200 ve daha fazla	42	15,12	2,69		
Etkilenme	600-1199	118	15,92	3,16	-2,257	,025
	1200 ve daha fazla	42	17,33	4,31		
Toplam	600-1199	118	103,47	18,32	-864	,389
	1200 ve daha fazla	42	106,43	20,94		

Okul öncesi bölümünde okuyan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyine göre öğretmenlik mesleğine karşı tutumları arasındaki t değerleri incelendiğinde “Etkilenme” alt boyutunun ait t değerleri $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer alt boyutlara ilişkin t değerleri $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

Tablo incelendiğinde aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin öğretmenlik mesleği “Etkilenme” boyutuna göre aile geliri yüksek olan öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Sonuç olarak aile geliri düşük olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini daha çok tercih ettikleri söylenebilir.

Öğretmenlik mesleğine ilişkin açık uçlu sorulara verilen cevaplar

Okul öncesi bölümünde okuyan öğrencilere uygulanan veri toplama aracında yer alan açık uçlu soruya (Okul Öncesi Öğretmenliğinde okumakla ilgili ne düşünüyorsunuz?) verilen cevaplar olumlu ve olumsuz açılardan tematik kodlamaya tabi tutularak, sonrasında frekans analizi yöntemiyle ayrıştırılmıştır. Öğrencilerin bu açık uçlu soruya verdikleri cevaplardan anlamlı bulunanlar ve bunların frekansları Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6

Okul Öncesi Öğretmenliğini Okumakla İlgili Görüşler

Erkek öğrencilerin görüşleri		Kız öğrencilerin görüşleri	
Olumlu Bu bölümü çocukları sevdiğim için seçtim (9)*	Olumsuz Ailemden dolayı seçtim (3)	Olumlu İstediğim bölümdü, bu bölümü okuduğum için mutluyum (38)	Olumsuz Umarım severim (3)
İş garantisi var (18)	KPSS’den dolayı seçtim (19)	Çocuklarla ilgilenmeyi sevdiğim için bu bölümü seçtim (33)	Bölümden nefret ediyorum (4)
Faydalı olacağımı düşünüyorum (4)	Çok zor bir bölüm (17)	Geleceği parlak ve iş garantisi var (16)	Ailem istediği için seçtim (2)
Güzel bir bölüm (8)	Okulu bitirdikten sonra başka bir meslek edinmeyi düşünüyorum (8)		İstediğim bölüm değildi (3)
Severek yapacağım bir meslek (5)	Bir daha sınava girersem kesinlikle seçmem (18)		

* Parantez içindeki sayılar ilgili duruma katıldığını belirten kız ve erkek öğrenci sayısını göstermektedir.

Tabloda görülmektedir ki, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı olumlu ve olumsuz doğrultuda görüşleri vardır. Cinsiyete göre bakıldığında erkek öğrencilerin okul öncesi öğretmenlik mesleğine daha olumsuz baktıkları görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenliğini okumakla ilgili erkek öğrenciler olumlu olarak “*Bu bölüme başlamadan önce öğretmenliğin bana uygun olmadığını düşünüyordum okudukça bana uygun olduğunu anladım. İyi okuyorum geleceğimiz olan çocukları çok seviyorum. Maddi durumum yetmediği için bu bölümü seçtim ama zamanla sevmeye başladım bu alanda çok başarılı bir öğretmen olacağımı düşünüyorum*” görüşler belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenliğini okumakla ilgili erkek öğrencilerin olumsuz görüşleri “*Karakterime uygun bir meslek olmadığı için devam etmeyi düşünmüyorum. Üniversite mezunu olup boşta kalamamak için zorunlu olarak*

seçtim. Bir erkek olarak bazen yapamayacağımı düşünüyorum. Bu yüzden biraz kararsız kalıyorum, Hiç memnun değilim, bu bölüme geldiğim için pişmanım, çocuklarla uğraşmak zor. Üniversitede hoca olarak kalıp akademik yaşantıma devam etmek istiyorum” görüşlerini ağırlıklı olarak dile getirmişleridir.

Okul öncesi öğretmenliğini okumakla ilgili kız öğrencilerin olumlu görüşleri *“Bu bölümü severek yapabileceğime inandığım için seçtim. Kendimi geliştirebileceğim bir meslek olduğu için seçtim. İstmeden tercih yaptım ama bu bölümü sevmeye başladım kazanabileceğim en iyi bölüm. İlk zamanlar sevmemiştim zamanla sevmeye başladım. İdeallerimi gerçekleştireceğim bir bölüm. Bu bölümü okumakla öğrendiğimiz ya da öğreneceğimiz bilgilerin sadece mesleki anlamda değil, kişisel olarak birçok katkı sağlayacağını düşünüyorum....”*Okul öncesi öğretmenliğini okumakla ilgili kız öğrencilerin olumsuz görüşleri *“Dersleri çok zormuş, İstmeden tercih yaptım okumayı düşünmüyorum tekrar sınava gireceğim....”*konuyla ilgili verilen diğer ifadeler tabloda görülebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, farklı değişkenlere göre elde edilen bulgular 4 faktör bağlamında değerlendirilmiştir. Başka bir deyişle, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik düşünce, tutum ve algıları cinsiyet, yaş, öğrenim şekli, aile gelirine göre değerlendirilirken bilinç, güvence, ideal ve etkilenme faktörlerinden yararlanılmıştır. İlk olarak, Okul Öncesi Öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ile cinsiyet arasındaki ilişkiye bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Okul Öncesi Öğretmenliğini daha çok kızların tercih ettikleri görülmektedir. Üstün, Erkan ve Akman (2004) tarafından Türkiye genelinde okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları incelenmiş, yapılan çalışmaya toplam 821 öğrenci katılmış öğrencilerin % 92,7’sini kız, %7,3’ünü erkek öğrenciler oluşturmuştur. Argun (2003), eğitim fakültesi okul öncesi eğitimi öğretmenliği programına devam eden öğrencilerin mesleki düşüncelerini ve mesleki tercihlerini etkileyen faktörleri incelemiş, araştırma sonucunda, bu alanda öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğunun lise mezunu olduğu, kızların bu alanı daha çok

tercih ettiği, isteyerek yapılan tercihler sonucunda yerleşenlerin çoğunlukta olduğu, tercihlerinde ailelerinin desteğini alanların, mesleklerinin gelecek vaat ettiğini ve çocuklarla çalışmanın şans ve ayrıcalık olduğunu düşünen öğrencilerin çoğunlukta olduğu bulunmuştur. Karahan' ın (2003), yapmış olduğu araştırmada, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin, 1.sınıfta okuyan öğrencilere göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, öğretmenlik mesleği bakımından daha olumlu tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Yüksek öğretim öncesinde ortaöğretimden mezun olacak olan öğrencilerden öğretmenlik mesleğine yönelmek isteyen ve olumlu tutuma sahip olan öğrenciler belirlenmeli, tercihlerini bu yönde yapmaları desteklenmeli, öğretmen olmak istemeyen öğrencilerin okumuş olmak için veya başka nedenlerle de olsa öğretmenliği seçmeleri engellenmelidir. Ayrıca mesleği tercih ederken kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha bilinçli davrandıkları görülmektedir. Bu mesleğin erkekler için de aynı çekiciliğe kavuşturulması için, tercihler sırasında tercihlerini bilinçli olarak yapmaları gerekmektedir. Sevilmeyen bir meslek iş garantisi olduğu için uzun süre yapılamaz.

İkinci olarak, araştırma okul öncesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları yaşa göre incelendiğinde, 17-22 yaş arası öğrencilerin “güvence” alt boyutuna göre okul öncesi öğretmenliğini daha çok tercih ettikleri saptanmıştır. Öğretmenlik atama puanları ve kontejanları incelendiğinde okul öncesi öğretmenliğinin puanları 2010 yılında Kasım ayında 100 üzerinden 45 lere iken 3000 üzerinde okul öncesi öğretmeni istihdam edilmiştir (MEB, 2010). 17-22 yaş arasındaki öğrencilerin çoğunluğunun meslek seçimi karar için ideal yaş (Yeşilyaprak, 2011) aralığında olduğu düşünüldüğünde meslek seçimi yaparken kendilerini daha rahat güvence altına alacakları için okul öncesi öğretmenliğini daha çok tercih ettikleri düşünülmektedir. Diğer alt boyutlar “bilinç, etkilenme, ideal” alt boyutları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Üçüncü olarak, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ile 1.ve 2. öğretim de okumaları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Aysu (2007)'nun okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarını belirlemek ve okul öncesi öğretmen adaylarının buldukları sınıf, yaş, mezun olduğu lise türü, anne ve baba eğitim düzeyi, ailesinde öğretmen olup olmaması, okuduğu anabilim dalını tercih sırası ve nedeni, okuduğu anabilim dalından memnun olma durumu, eğitim derslerinin gerekliliğine, mesleğinde başarılı ve verimli olacağına ilişkin düşünceleri, Kamu Personeli Seçme Sınavı'na girmeyi düşünmesi ve

Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın hiç yapılmayacağı kabul edilirse öğretmen olarak çalışmayı düşünmesi, özel okullarda çalışmayı istemesi, lisans üstü eğitim almayı istemesi gibi değişkenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında etkili olup olmadığını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda; okul öncesi öğretmen adaylarının devam ettikleri sınıfların, yaşlarının, mezun oldukları lise türlerinin, anne baba eğitim düzeylerinin, ailelerinde öğretmen ya da bu meslekten emekli olan birinin olup olmamasının, okudukları anabilim dalını tercih etme sırasının, özel okullarda çalışmayı düşünme durumlarının, lisansüstü eğitim yapmayı isteme durumlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde anlamlı farklılık yaratmadığı saptanmıştır.

Dördüncü olarak, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ile ailenin gelir arasındaki ilişkiye bakıldığında aile geliri düşük olan öğrencilerin “etkilenme” alt boyutunda öğretmenlik mesleğini daha çok tercih ettikleri saptanmıştır. Diğer alt boyutlar arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Son olarak, öğrencilerin okul öncesi öğretmenliğini okumakla ilişkin açık uçlu sorulara bakıldığında ise kız öğrencilerin okul öncesi öğretmenlik mesleğine daha olumlu baktıkları erkek öğrencilerin ise olumsuz baktıkları görülmüştür. Okçabol ve Gök' ün (1998) öğretmenlerle yapmış olduğu bir araştırmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin %52,4' ü bu mesleği istediği için ve öğretmenliği ideal bir meslek olarak gördükleri için seçtiklerini, geri kalan kısmı ise rastlantısal veya zoraki olarak bu mesleği seçtiklerini belirtmişleridir.

Sonuç olarak okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğinin seçiminde cinsiyet, yaş, öğrenim türü, aile geliri ve okuma sebebi gibi değişkenler bilinç, güvence, ideal ve etkilenme faktörlerine göre farklılık göstermektedir. Tüm bu bilgiler ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Okul öncesi öğretmenlerinin ilgilendiği ve sorumluluk sahibi olduğu çocukların yaş aralığı düşünüldüğünde (genellikle 3-6 yaş), okul öncesi öğretmenlerine büyük yükümlülükler düşmektedir. Bu yüzden okul öncesi öğretmenliğini kendisine güvence olarak görmesi yerine gelecekte yetiştireceği çocuklara ne denli faydalı olabileceğini düşünmelidir.
- Öğretmenlik herkes tarafından yapılabilecek bir meslek olmadığı kanaati yaygınlık kazanmalı, öğretmen adaylarına üniversite öğrenimleri süresince verilen öğretmenlik

mesleğine ilişkin pedagojik formasyon derslerinde öğrencilerin kendilerini geliştirmesini sağlayabilecek düzenlenmeler yapılmalıdır.

- Eğitim Fakülteleri için öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumlar geliştirici etkinlikler ve programlar hazırlanmalı ve öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları sürekli ölçülerek geliştirilmelidir.
- Erkek öğrencilerin bu mesleği sahiplenmesi için hem üniversite hocaları tarafından teşvik edilmeli hem de toplumsal olarak okul öncesi öğretmenliğinin sadece bayanlara yönelik bir meslek olduğu tabusu yıkılmalıdır.
- Özellikle Ağrı gibi az gelişmiş illerde bulunan okul öncesi öğretmenliği lisans programları akademik anlamda desteklenmelidir. Çünkü buralarda bir öğretim üyesi aynı sınıfta 4 farklı derse girmekte hatta araştırma görevlileri bile aynı sınıfta 3 farklı derse girmektedir. Bu tip bir uygulama orada okuyan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine bakışını değiştirecektir.
- Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin puan ve cevapları diğer öğretmenlik lisans programlarında okuyan öğrencilerin puan ve cevapları ile karşılaştırılması araştırmaya daha zenginlik katacağı ve istatistiksel olarak daha net yorumlar yapılmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Argun, Y. (2003). Eğitim fakültesi okul öncesi eğitimi programına devam eden öğrencilerin mesleği seçme nedenlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13, 22-28.
- Aysu, B. (2007). *Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Ö.Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 207-237.
- Dönmez, N. B. (1992). Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan personelin niteliği. *1.Okul Öncesi Eğitim Semineri*, s. 25-27, Ankara.

- Ekiz, D. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Lisans Yayınevi.
- Gündüz, H. B. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Karşlı, M.D. (Ed.), (s.319). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Karahan, E. (2003). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik tutumları açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Köksal-Akyol A. ve Aslan, D. (2007). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygıları üzerine bir araştırma. *Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Bugünü ve Geleceği Sempozyumu (Uluslararası Katılımlı) 27-30 Haziran 2006*. s. 201-214, Kıbrıs.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı kuramlar uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kuzgun, Y. (1987). Sosyo ekonomik düzey ve psikolojik ihtiyaçlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 20, 1-2.
- MEB (2010). 2010 Öğretmen atama kılavuzu.
http://personel.meb.gov.tr/kilavuzlar/Kas%C4%B1m%202010_Atama_22.11.2010.pdf
- Okçabol, R. (2004). *Türkiye' de öğretmen profili araştırması ve öğretmen yetiştirmede yeni arayışlar*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi
- Okçabol, R. (2005). *Öğretmen yetiştirme sistemimiz*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Oktay, A. (2004). *Yaşamın sihirli yılları*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Sünbül, A. M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Demirel Ö. & Kaya, Z. (Ed.), (s.306) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Üstün, E., Erkan, S. ve Akman, B. (2004). Türkiye'de okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (2), 129-136.
- Yeşilyaprak, B. (2011). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

The aim of this study is to examine the factors that affect students' choice of preschool's teaching. The experts working on the subject states that the career choice, occupational choice as a process of individual development, not as a result of the decision of a random instant, his life, which is formed during the irreversible behavior patterns and developing. In this context, preschool teaching students' choice of causes of gender, age, socio-cultural and psychological characteristics that influence is seen in the university entrance exams. In our country, in a process of making preschool education mandatory, preschool teachers' importance is increasing. In this context, it makes knowledge of point of view of preschool teaching students studying at the University of Agri Ibrahim Cecen as a need.

Method

University of Agri Ibrahim Cecen, the Faculty of Education students studying in 1st class preschool form the population of the study. 170 students participated in the survey. In the research, "Teaching Profession Attitude Scale" was used as data collection tool. The scale consists of 22 positive 9 negative items. The scale reliability is calculated with Cronbach Alpha value of 0.86.

The data obtained was entered into SPSS 15.0 statistical package program and research and analysis were made. Analysis of the content and frequency analysis techniques utilized open-ended questions and closed-ended questions of the data obtained through the analysis of the frequency, percentage, mean, standard deviation and t test were used as descriptive statistics.

Findings

In order to determine the factors effective on Agri Ibrahim Cecen University Early Childhood Education 1st class students' preference of teaching profession, the students choose the teaching profession according to four main factors which are awareness, assurance, response and ideal.

The relationship between attitudes towards the preschool teaching profession shows that there is a significant difference in favor of female students among male students. Female students' view on teaching profession is seen more positively they view.

In the survey, 61.9% female, 38.1% percent are male students. When previous researches are analyzed it is seen that there is an increase in the number of male students. This result can affect the number of male students that prefer preschool teaching. According to the research, it can be said that students prefer preschool teaching deliberate.

Students at the age of 17-22 prefer preschool teaching according to the subtopic "assurance" when the relationship between 1st grade students' attitudes on preschool teaching and the age is examined. There is not a significant difference between the other subtopics "consciousness, interference, the ideal". There is no significant difference obtained between students' attitudes towards the teaching profession and the 1.ve 2.

Results and Discussion

When the relationship between students' attitudes towards the teaching profession and family income, students have lower family income, prefer teaching under the factor of "response". There is no significant relationship between other sub-dimensions obtained.

According to open-ended questions related with getting education of preschool teaching, it is seen that female students see preschool teaching in a positive way while male students see in a negative way.

As a result, the knowledge of teachers, teaching processes with a large accumulation of knowledge and skills of cooperation, coordination, and evaluating competencies in areas that they possess, teacher training must be planned and developed to supply the new demands of national programs. Gradually begin to change the role of the teacher, and expectations as well as a significant influence on the processes. For the future of our country, teacher and the teaching profession should be considered enough.